

İNANAN VE YAŞAYAN ADAM: ERCÜMEND ÖZKAN

İKTİBAS 31 Ocak 2011

<http://www.iktibasdergisi.com/inanan-ve-yasayan-adam-ercumend-ozkan/>

Abdullah PAMUK

Ercümend Özkan ismini birçokları İktibas Dergisi ile tanımaya başladılar...

Ocak-1981’de yayın hayatına başlayan İktibas Dergisi, uzun soluklu yolculuğunu 24 Ocak 1995 tarihine kadar E. Özkan yönetiminde devam etti. 23 Ocak 1938’de başlayan hayat çizgisinin 24 Ocak 1995’te son bulmasına kadar İktibas Dergisi, onun editörlüğünde ses getiren yayını sürdürdü. Tabii kalp rahatsızlığı nedeniyle verilen {Ağustos 1987–Kasım 1989} zorunlu arayı saymaz isek...

İnanıldığı gibi yaşayan, inandıklarını halkın levminden çekinmeden dillendiren, dolayısıyla hem biat ve hurafelere, hem de mevcut şirk düzenine karşı net ve tavizsiz duruşuyla E. Özkan, Türkiyeli Müslümanların gündemine damgasını vurdu. Karizmatik kişiliği nedeniyle çoğu insanımız İktibas’ın düşünce çizgisiyle onu özdeşleştirdiler. Dahası, onunla kaim zannına kapıldılar. Nihayet onun ölümünden sonra da farklı beklentilere girdiler. Bu psikoloji sadece dışarıdakilerde değil, içeride de gözükmeye rağmen bu düşüncenin esaslarını, önemli nüanslarını fark edemeyenlerin bu yanlış düşüğe düştüğü görüldü. Ne var ki hem dışarıdan bakanlar hem de içeride olduğunu zannedenler yanıldılar; hem de çok fena yanıldılar... Allah’a hamd olsun ki her şeye rağmen bu dergi, olması gerektiği çizgisinde yoluna devam etti. İktibas, sahih akidesiyle, yüksek siyasi bilincin önemini vurgulayan çizgisini sürdürmekte. Zira İktibas’ın takip ettiği inanç dünyası ve bunun gereği olan yaşam biçimi, ne kadar karizmatik olursa olsun, kişilerle temsil edilemeyecek kadar evrensel, hayatı tüm boyutlarıyla kucaklayan, Tevhidi temele dayalı ve Kur’an merkezli bir din algısının yansımasıdır. En azından böyle net, arı-duru yegane korunmuş bir kitabın bize sunduğu dini yaşamayı amaçlamaktadır.

Yaşadığı süre boyunca E. Özkan ile, sonrasında da temelde aynı düşünce sistematüğünü benimsemiş olan kadrosuyla İktibas Dergisi; arı-duru, net bir İslam anlayışı çizgisinde istikrarlı yayını sürdürdü hep. Bu dine bulaştırılmaya çalışılan ve sanki dinin ayrılmaz parçasıymış gibi algılanan her şeyle mücadele etti. Bunu yaparken Tevhidi eksenin olmazsa olmazlığına vurgu yaptı; insanımıza Kur’an algısı hususundaki farklılığın bir içtihadı farklılık olmadığını anlatmaya çalıştı. Referansın doğrudan veya dolaylı yollarla değiştirilmesi çabalarını deşifre etmenin önemine vurgu yaptı... İtikad’da Kur’an dışında bir kaynağın söz konusu olamayacağını, zira korunmuş olan tek kaynağın Kur’an olduğunu, diğerlerinin ancak Kur’an ile çatışmadığı

sürece bir anlam ifade edeceğini, İslam'ın Kur'an merkezinde anlaşılmasından başka çıkar yol olmadığını daima öne çıkardı. Keza peygamber telakkisi ve sünnet anlayışının da Kur'an'dan hareketle sahîh bir şekilde belirlenebileceğini savundu. İslam'ı hâkim kılmada yöntemin temel esaslarının Kur'an'dan peygamberlerin örneklîğinden hareketle tespitinin gereğini hep savundu. Ve yöntemin ana hatlarının sahîh olmasının, İslami mücadelenin geleceği açısından belirleyici bir öneme sahip olduğunun hep altını çizdi.

Yöntemin esasları ilkelere çıkarılır. İlkelerinde Kur'an ve Kur'an'ı pratize eden güzel örneklerden hareketle belirleneceğine inanmaktadır İktibas Dergisi. Ama itikadî, süreç içerisinde etkileme potansiyeline sahip olan yöntemin belirlenmesinin içtihadî olduğunun da bilincinde olmuştur. Metod düşünceden neşet eder. Sahîh bir düşünceye sahip olmadan İslami mücadeleye başarılı olamaz. Dolayısıyla düşünceden neşet eden yöntemin siyasi duruşu ve giderek temel inanışları etkilememesi mümkün değildir.

Önceleri tasavvufa eleştirel yaklaşmaktaydı İktibas. Sonra İslam algısını bulanıklaştırdığı temel ölçütleri çeşitli mekanizmalarla devre dışı bıraktığını gördüğü tasavvufun; ciddi araştırmalar sonucunda, felsefesiyle, zahir-batın ayrımı ekseninde oluşturduğu alternatif itikadıyla; özellikle de Kur'an'ı ve peygamberi son tahlilde devre dışı bırakan usulüyle 'ayrı bir din' olarak niteledi. Konuyla ilgili bazılarının itirazlarına ve içeriden birilerinin tereddütlerine rağmen ulaştığı bu kanaati ilan etmekten çekinmedi; insanların levminden korkmadı... Bu yüzden İktibas Dergisi, özellikle de Özkan, tasavvuf düşmanı ilan edildi. Oysa o ve arkadaşları birilerine veya bir felsefeye düşmanlıktan hareketle bu sonuca ulaşmadılar. Tevhid anlayışının bir gereği olarak bu tavrı ortaya koydular.

İktibas Dergisi, özellikle düşüncenin oluşumunda kritik öneme sahip 'Kavramlar' bölümünde pek çok kritik, insanımızın zihnini çeldirici kavrama Kur'an merkezli bir bakış açısıyla açıklık getirdi; en azından konunun önemine dikkat çekti. Böylelikle, aynı zamanda düşünsel, itikadî, siyasi duruşunu hangi temeller üzerine oturttüğünü ortaya koydu. Siyasi yorumlarıyla, sistem dışı tevhidi duruşun kritik önemine dikkat çekti. Bu bağlamda E. Özkan'ın "tevhid akidesini gereği gibi anlayınız ve ona toz kondurmayınız. Şirk ve küfür niteliği taşıyan şeylerden onu titizlikle koruyunuz... Kendinizi kontrol ediniz. Demokratik, laik ve her türlü sol pisliklerden temizleyiniz ve temiz tutunuz kendinizi. Allah önce akidesi temiz {kirlenmemiş} olanları sevmektedir" ifadeleriyle "Gençlere tavsiyeleri"ni önemsemekteyiz. Ve şirk düzenine karşı dimdik ayakta durduğunu zannettiğimiz insanımızın, aynı şirk sisteminin konjonktürel manevraları karşısında çözüldüğünü, duruşunu değiştirdiğini ibretle ve üzümlere görürken, E. Özkan'ı bir kez daha rahmetle anmadan edemiyoruz. E. Özkan ve benzerlerinin inandığı ve yaşadığı hayatı insafla ve ibretle tahlil etmek yerine ona birçok şeyi kendilerinin öğrettiğini iddia edenlerin, maalesef, tutarlılıktan ve istikrardan uzak yürüyüşlerine şahit olmaktadır. Allah için sevmenin ve Allah için buğz etmenin sözde kaldığı bir vasatta E. Özkan, bir çokları için tahammül edilmesi kolay olmayan bir fenomendi ama tüm eleştirilecek yönlerine rağmen

onu yok saymanın, görmezlikten gelmenin, farklı niyetlerle de olsa etrafını boşaltma projesine katkı sağlamanın yanlışlığı fark edilebilir mi bilemiyoruz. Ama biliyor ve görüyoruz ki bazıları hala insanları değerlendirme ölçütlerinin ve sistem içindeki duruşlarının sağlıklı olmadığını fark edemediler. Dolayısıyla giderek ilerledikleri yanlış yolda geri adım da atamamaktalar.

Oysa tanıdığımız günden bu yana her doğruya, hakka doğru bir yolculuğun sancısına şahit olduğumuz E. Özkan'ın konjonktürel olmaktan itinayla kaçınan 'ilkesel' bir değişim ve gelişim süreci yaşadığını bilmekteyiz. Birileri onu, "dokuz talak ile boşadım" dediği geçmişindeki bir dönemle olumsuz bağlamda ilintilendirmeye çalışsa da o hep doğrunun peşinde koştu. Kur'an merkezli bu çabasında doğru bulduğunu almakta, yanlışı terk etmekte hiç tereddüt etmedi. Sadece bu boyutuyla değil, zekası, basireti ve vizyonu ile birçok konuda arkadaşlarının ilerisindeydi. Bazı tesbitlerine, teşhislerine, ilkesel değişimlerine zaman zaman en yakınındakiler bile karşı çıktılar. Ama çoğu kez, zaman onu haklı çıkardı. Onun ısrarla savunduğu, arkadaşlarının büyük çoğunluğuyla farklı düştüğü konularda, onlara uymaktan imtina etmedi. Hayat yolculuğu sona erinceye kadar canlılığını, diriliğini, arayışını devam ettirdi; zihnen hep gençti o...

Böyle bir şahsiyete yönelik birçok söylenti çarpıtma ve iftira söz konusu oldu. Bizce bunlardan en kafa karıştırıcı ve rahmetlinin yaptıkları ve söyledikleriyle çelişik olanlardan biri "İslami parti" ile alakalı iddialar, zaman zaman iftira boyutuna varan ifadelerdir. Herşeyi çok iyi bildiklerini iddia eden kimileri, sanki E. Özkan bu konuda, dolayısıyla "sistem-içi" mücadele konusunda, kendileriyle aynı anlayışa doğru hızla evrildiğini iddia edecek kadar gözlerini karartmışlar, kendi çarpık duruşlarını meşrulaştırmak adına o ilkeli insanı olduğundan farklı göstermek adına her yola tevessül etmişlerdir. Güya E. Özkan, "sistem-içi" aracı {partiyi} kullanıp kullanmamak hususundaki metodik anlayışını sorgulamış ve ilkelere dayalı bir açılım göstermiştir{!?!} Yine aynı çevrenin iddiasına göre; E. Özkan ve o zamandaki istişare konseyine{?} rağmen onun çizgisini devam ettirdiği iddiasında olan İktibas Dergisi'nin yazı kadrosu, Eylül 2010 tarihli sayısındaki "Kavram" bölümündeki Ercümen Özkan'ın da zenginlik kattığı "inşa ve ıslah dili"ni doğru okuyamamış...vs. vs. Ne demeli bilemiyoruz. İnsaf yahu! Edeph yahu! Demekten başka elimizden ne gelir. Bu kişileri değil, konuya vakıf olmayan kamuoyunu ciddiye alarak birkaç defa açıklama yaptık. Rahmetlinin eserlerindeki bizzat kendi ifadeleriyle konuya açıklık getirdiği bölümleri alıntılادık, onunla yapılan söyleşiden {İslami Hareket Üzerine} alıntılar yaptık... Ama beyhude, hala çarpıtma, net düşünce ve duruşları karartarak kendilerinin konjonktürel duruşlarını Müslümanlar nezdinde meşrulaştırma çabaları devam etmektedir... Bu konuda söylenenlerin, iddiaların ısrarla yalan-yanlış, bağlamından kopuk yazıların neresini tekrar düzeltelim bilemiyoruz. Lakin mevcut konjonktürde doğru arayışta olanlara açıklama sadedinde bazı gerçekleri hatırlatmamız gerekmektedir...

Birincisi, "sistem-içi" mücadele kavramı ve bu konuda kavramı da içeren metod anlayışı hususunda E. Özkan'ın en küçük bir fikir değişikliği olmamış, tam tersine ömrünün son döne-

mindeki konjonktürel gelişmeler ve bu gelişmeler karşısında bazılarının tavrı onu çok ciddi olarak rahatsız etmiş ve kaygılandırmıştır. {Konuyla ilgili E. Özkan'ın "Beklenen Fırtına" başlıklı yazısı okunabilir...} Hele hele rahmetlinin bu konuyu sorgulayarak ilkelere dayalı bir açılım gösterdiği iddiası ise akıllara ziyan bir açıklamadır. Çünkü, eğer bu iddia bir halüsinasyon değilse, art niyetli, bir amaca yönelik bilinçli bir çarpıtma girişiminden başka bir şey değildir. İkincisi, E. Özkan, önce gizli olarak sürdürdüğü İslami Parti çalışmalarını {1970'li yıllarda yakın arkadaşlarına da ifade ettiği gibi} 141, 142 ve 163. Maddelerin ortadan kaldırılmasıyla birlikte aleni, açık, hale getirmekte taktik faydalar mülahaza etmiştir. Bunu da "Söyleşi"de gerekçeleriyle uzun uzun açıklamıştır. O zamanki arkadaşlarıyla istişarelerinde bu durum hiçbir arkadaşı için yeni bir yaklaşım, bir değişim, bir sürpriz olarak algılanmamıştır. Ancak bazı arkadaşları, bunun bazı çevrelerce, kendi çarpık duruşlarının meşrulaştırılması amacıyla istismar edilebileceği yönünde kaygılarını dile getirmiştir. Ercümen Özkan'ın konuyla ilgili yapmış olduğu geniş istişare toplantısında da bahse konu çevreler, ne yapılmak istenildiğini anlamak ve bu çerçevede eleştiri yapmak yerine, ona yönelik kızgınlıklarını dile getirmek için bunu bir vesile olarak görmüşlerdir... Sonrasında da bu ön yargılı tavırlarını devam ettirerek o zamana kadar alenileştirilmemiş olan İslami Parti çalışmasını ilan etme kararını, alakasız bir şekilde ve ısrarla "legalleşme" olarak nitelemişler ve bu suçlamayı E. Özkan'ın vefatından sonra da sürdürmüşlerdir. Bazıları daha da ileri giderek, zamanla, bu girişimi kendi çarpık duruşlarını meşrulaştırıcı bir gerekçe olarak sunmuşlardır. Oysa gizlilik ve açıklık {aleniyet}; illegal{yasa dışı}-legal{yasal} arasındaki farkı ayırt edemeyecek kişiler de değil bunlar.

"Partimizin hedefi, Türkiye'den başlayarak insanımıza İslam'ı anlatmak; ana kavramlarını açıklayarak benimsemelerini ve katılımlarını sağlamak; nefislerindeki İslam'dakilerle değiştirmeleri sonucu ulaşılabilecek kitlesel mutabakatlarla laik demokratik rejimi lağvedip İslam devletini kurmaktır. Bu çağrı sadece Müslümanlara değil, bütün insanlara yapılacak ve ulaştırılacaktır." diye haykıran bir insanın şirk düzeni içinde legalleşme çabasına girdiği, sistem-içi mücadele yöntemini zamanla tercih ettiğini söyleyebilmek, en ılımlı ifadeyle iyi niyetli olmamayı gerektirir. Üstelik partiyle ilgili deklerasyonlardaki yoruma açık olmayan ifadelerle rağmen bu iddiada bulunmak en vahimi de bütün açıklamalara rağmen E. Özkan'ın sağlığında ve yoğunlukla öldükten sonra benzeri söylemlerde ısrar etmek anlaşılır ve normal bir durum olarak nitelendirilemez.. "Ercümen Özkan ile İslami Hareket Üzerine Söyleşi" adlı kitapta ve diğer dokümanlardaki çok net bilgilere, İktibas Dergisi ve Özkan ailesinin açıklamalarına rağmen yalan yanlış beyanlarda ısrar edenleri Allah'a havale etmekten başka çıkar yol kalmamıştır; elimizden başka bir şey gelmemektedir.

Müslüman olduğu iddiasında bulunanların, hiç şüphesiz, düşünce, inanç ve yaşamlarında mutlaka ilkeli davranmaları gerekir. İnsan düşüncesinin işaret taşları olan ilkeler-prensipler, Kur'an ve Kur'an'ı pratize ederek bizlere en güzel örnek olan peygamberlerin örnekliğinden hareketle belirlenir. Tabii bu ilkesel çıkarımların değişimi de temel referanslara dayalı müza-

kere süreçleriyle gerçekleşir. Konjonktürel gelişmeler, reel şartların aldatıcı cazibesi ve maslahat gibi gerekçeler, ilkelerimizin değişimi ve önemsizleştirilmesine yol açıyorsa ortada ciddi bir sorun var demektir. Zira Rabbimiz sadece imanımızı değil, imanımızın bir gereği olarak kendisine şirk koşturmamızı ve bu konuda titizlenmemizi emretmektedir. Bu yüzden bir Müslüman'ın İslam'ın hakim olmadığı ortamlardaki sistem-dışı Tevhidi duruşu, onun doğru anlaşılması ve mücadelenin selameti ve gelecek nesillere sahil bir şekilde aktarılması için çok önemlidir... Şirk sistemine karşı net duruş demek, söz konusu sistemin felsefesinden, değerlerinden, ideolojisinden beri olmak demektir. İktibas Dergisi, bunların belirleyici olduğuna inandığı için E. Özkan ile ve ondan sonra hep Müslümancı bir tavır sergilemeyi sürdürdü. Bu duruşun altının doldurup doldurulamadığı tartışılabilir en azından bu konudaki net, tutarlı ve istikrarlı çizgisinden hiç şüphe edilmedi. Ve bunu yaparken de hiçbir zaman içtihatlarını itikad haline getirmede; bundan hep Allah'a sığındı, titizlendi. Ama konjonktürel, ilkesiz-temel referanslardan kopuk değişimlere de hiç prim vermedi, vermeyecek de inşallah!..

İktibas Dergisi olarak, tarihi derinliği olan, yegane korunmuş kaynak merkezinde, diğerlerini anlamlandırmaya çalışan "öze dönüşü" bir ekolün takipçisi olmaya çalışıyoruz. Bu yolun dikkate değer yolcularından, öncülerinden E. Özkan ve diğer önemli şahsiyetleri yerli yerine oturtmak durumunda hissediyoruz kendimizi. Zira kişi merkezli bir düşünceye ve anlayışa sahil değiliz. İslami hareket oluşumu sürecinde örnekliklerin doğru anlaşılması için çaba gösterirken onları yüceltmekten, olması gerekenin ötesinde bir yerde görmekten Allah'a sığınırız. Gelecek nesil için önemli olduğunu düşündüğümüz bu zatları, doğrularıyla yanlışlarıyla; yaptıklarıyla, yapamadıklarıyla insan olarak, bir Müslüman olarak önemsemekteyiz.

Elif İsmailoğlu {Özkan}'nın da çok etkileyici bir şekilde nitelediği gibi Ercümen Özkan'ın "altıncı çocuğu", çocukların "Altıncı Kardeş"i ve çizgisiyle geniş bir çevrede benimsenen İktibas Dergisi, çıkış tarihi esas alındığında 30. Yılı'nı tamamlamış durumdadır. Her ne kadar karizması, başlangıcındaki özel şartları nedeniyle E. Özkan ile özdeşleştirilmeye çalışıldı ise de süreç bu dergiyi yerli yerine oturtmuş bulunmaktadır.

Takip ettiği çizgisiyle, kadrosunu da aşan, geniş bir çevre tarafından benimsenen, sahil din algısıyla; sistem-dışı, Tevhidi duruşuyla bir misyonu olan dergidir İktibas. Bu fonksiyonunu yerine getirdiği sürece de önemsenmeli ve sahil çıkılmalıdır, vesselam!..